

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมที่คุกคามสวัสดิภาพ ความสงบเรียบร้อย ความผาสุก และความสงบสุขของประชาชนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก เช่น คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ต่อชีวิต หรือร่างกาย ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมมีความซับซ้อนมาก อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะการณ์ของความไม่สมบูรณ์หรือความบกพร่องของระบบสังคมหลายประการ อาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับความยากจนของคนในชุมชน ความเหลื่อมล้ำหรือช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ความเป็นเมืองกับชนบท จำนวนคดีเพิ่มขึ้นและสมรรถภาพของเจ้าหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดซึ่งต้องพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาพื้นฐานของทุกคนในสังคมที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ดำรงเป็นบุคลากรหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แต่ในการแก้ไขปัญหานั้น แม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะมีความพยายามมากเพียงใดก็ตาม แต่หากสังคมใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณีแล้วย่อมทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันคงไม่เพียงพอแต่เป็นหน้าที่ของตำรวจเท่านั้น ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุด

ในอดีต การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจโดยใช้มาตรการการบังคับใช้กฎหมายและการปราบปรามเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นยุทธศาสตร์เชิงรับ ผลการปราบปรามและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม มิทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดลง ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของตำรวจ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำมาสู่การปฏิบัติ เพราะมีเป้าหมายที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการพัฒนามากขึ้น สภาพสังคมมีการขยายตัวและมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศยังไม่ดีเท่าที่ควร ยังมีคนในสังคมอีกจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่าย มีการว่างงานและตกงานมากขึ้น ระดับการศึกษาต่ำ จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาความยากจนซึ่งนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมได้มากขึ้น คนในชุมชนเสียสุขภาพจิตเพราะเกิดความหวาดระแวงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการดำรงชีวิต

สถิติอาชญากรรมในเขตความรับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 5 มีดังนี้ในปี พ.ศ. 2547 ความผิดกลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเกิดขึ้น 714 ราย ความผิดกลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและเพศเกิดขึ้น 2,566 ราย ความผิดกลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เกิดขึ้น 3,070 ราย ความผิดกลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจเกิดขึ้น 2,270 ราย ความผิดกลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายเกิดขึ้น 17,627 ราย ปี พ.ศ.2548 ความผิดกลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญเกิดขึ้นเกิด 435 ราย ความผิดกลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและเพศเกิดขึ้นเกิด 1,936 ราย ความผิดกลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์เกิดขึ้น 2,999 ราย ความผิดกลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจเกิดขึ้น 1,847 ราย ความผิดกลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายเกิดขึ้น 12,070 ราย (ตำรวจภูธรภาค 5 , 2548 : 11 – 19)

จากสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้น แม้จะมีแนวโน้มลดลงอันเนื่องมาจากการสนับสนุนงบประมาณในโครงการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในปี พ.ศ. 2547 แต่ถ้าหากไม่มีโครงการดังกล่าวสถิติอาชญากรรมอาจสูงมากขึ้น รวมทั้งสถิติอาชญากรรมดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ 8 จังหวัด ซึ่งมีทั้งหมด 6,168,937 คนแล้ว ยังถือได้ว่าเป็นสถิติอาชญากรรมที่อยู่ในเกณฑ์สูงมาก จากสภาพการณ์ดังกล่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีนโยบายสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อความสะดวกสุขของคนในสังคม แต่เท่าที่ผ่านมายังมิได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นอำเภอที่มีเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆที่อยู่ห่างไกลและค่อนข้างทุรกันดารรวมทั้งยากแก่การจับกุมถ้าเกิดอาชญากรรมขึ้น เช่น อำเภอฮอด ดอยหล่อ แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงสนใจที่จะศึกษาว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมอย่างไรและกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน อาสาสมัคร และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกันหรือไม่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมภายในชุมชนของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจ อาสาสมัคร และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้ คือ ได้ผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผน และการกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดกับสถานของตน

4.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่ในการวิจัย คือ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัคร จำนวน 5 คน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 99 คน สมาชิกตำรวจบ้าน จำนวน 67 คน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม จำนวน 130 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัคร จำนวน 5 คน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 50 คน สมาชิกตำรวจบ้าน จำนวน 34 คน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม จำนวน 65 นาย ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับสลาก ร้อยละ 50 ของแต่ละกลุ่มประชากร

4.4 ตัวแปร

ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปร ดังนี้ คือ

4.4.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของประชาชนในชุมชน ได้แก่ อาสาสมัคร กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม

4.4.2 ตัวแปรตามคือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

5. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานดังนี้ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน อาสาสมัคร และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมแตกต่างกัน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกัน การวิจัยครั้งนี้ได้นิยามคำศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชน

ชุมชน หมายถึง ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม อาสาสมัคร และสมาชิกตำรวจบ้าน

การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การควบคุมไม่ให้เกิดอาชญากรรม เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อก่อให้เกิดสันติสุขภายในชุมชน

สมาชิกตำรวจบ้าน หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านของตนเอง

อาสาสมัคร หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นอาสาสมัครประจำอำเภอจอมทอง และมีหน้าที่ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการป้องกันสาธารณภัย ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และอื่นๆที่กฎหมายกำหนดให้

สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้ารับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อเป็นผู้ชี้เบาะแสของผู้กระทำความผิดกฎหมาย และเป็นผู้แจ้งข่าวสารรวมทั้งความเคลื่อนไหวของแก๊งอาชญากรรมต่างๆในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง ให้กับข้าราชการตำรวจ